

دکتر مظفر بهجتیار

کتابنامه سفرنامه‌های ایرانگردان خارجی

ترجمه شده به زبان فارسی تا بهار ۱۳۹۳

ه (زمان ایرانگردی) و تاریخ تولد و درگذشت سفرنامه‌نویسان در برابر نام آنان به دست داده شده است . تاریخ سیاحت و زندگانی برخی از سفرنامه‌نویسان در متن اصلی یا ترجمه فارسی نیامده و با بررسی منابع مختلف خارجی افزوده شده است .

ه چند کتاب خاطرات که در این کتابنامه آورده شده به دلیل ماهیت سفرنامه‌های آنهاست . عنوان اصلی برخی از سفرنامه‌ها و کتابهای خاطرات هم بر حسب مقتضیات یا بدخواه مترجم و ناشر در ترجمه فارسی دچار سلیقه‌ورزی شده تغییر یافته است .

ه چون در فارسی برای پیشنهاد های اشرافی یا نسبی فرنگی مانند De ، de ، Von ، Van در طبقه‌بندی الفبائی هنوز قاعده^۱ مسلمی نیست ، این نام‌ها بر حسب شهرت صاحب‌نام در بین کتاب‌شناسان و املاء متداول آنها تنظیم شده است .

ه از ذکر سفرنامه‌هایی که به صورت بخش‌های پیاپی در مطبوعات به چاپ رسیده و فهرست آنها در کتاب فهرست مقالات فارسی تألیف آقای ایرج افشار آمده خودداری شده است .

شاهد آن نیست که موئی و میانی دارد بنده طلعت آن باش که آنی دارد
شیوه حوروپری خوب و لطیفست و لسی خوبی آنست و لطافت که فلانی دارد
ترجمه دوویلر^۱

Sois l'esclave de sa beauté qui est toute perfection. La houri et la péri sont des enchantresses, mais il en est une et plus belle et plus rare.

ترجمه معیری

Belle n'est pas celle qui ne possède que belle chevelure et taille fine; soie l'esclave de la beauté de celle qui a la grâce et le charme.

La douce allure des houris et des fées est enchanteresse, mais l'attrait et la séduction parfaits se trouve chez Elle.

دلنشین شد سخنم تا تو قبولش کردی آری آری سخن عشق نشانی دارد
ترجمه دوویلر

Puisque tu daigne m'écouter, mes paroles sauront adoucir ton coeur, car les mots d'amour ont un sortilège dans leur musique.

۱- در اینجا نیز دوویلر دوبیت را درهم آمیخته.

کتابنامه

- آنجلولو (نیمه دوم سده نهم ق).
 سفرنامه آنجلولو، در "سفرنامه‌های ونیزیان در ایران"، ترجمه
 منوچهر امیری، انتشارات خوارزمی، تهران ۱۳۴۹ ش. ص ۲۶۷ - ۳۴۵.
- آیرون ساید - ژنرال سرادموند ۱۸۸۵ - ۱۹۵۹ م.
 خاطرات و سفرنامه ژنرال آیرونساید، ترجمه بهروز قزوینی،
 نشر آینه، تهران ۱۳۶۱ ش.
- ابن بطوطه - ابو عبدالله محمد طنجی ۷۰۳ - ۷۷۹ ق.
 سفرنامه ابن بطوطه، ترجمه محمد علی موحد، دو جلد، بنگاه ترجمه
 و نشر کتاب، تهران ۱۳۳۷ ش. چاپ دوم: همان ناشر، تهران ۱۳۵۹ ش.
- ابن فضلان - احمد (۳۰۹ ق).
 سفرنامه ابن فضلان، ترجمه ابوالفضل طباطبائی، بنیاد فرهنگ
 ایران، تهران ۱۳۴۵ ش.
- ابودلف - مسعربن مهلبل حزرچی (۳۴۱ ق).
 سفرنامه ابودلف در ایران، با تعلیقات مینورسکی، ترجمه ابوالفضل
 طباطبائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران ۱۳۴۲ ش. چاپ دوم،
 کتابفروشی زوار، تهران ۱۳۵۴ ش.

ادموندز - جان سیسیل (۱۹۱۷ م .)

یادداشت‌هایی درباره لرستان ، در " دو سفرنامه درباره لرستان " ،
ترجمه لیلی بختیار - سکندرامان اللهی بهاروند ، انتشارات بابک ، تهران
۱۳۶۲ ش ، ص ۵۹ - ۱۳۷ .

استودارت - روبرت

سفرنامه استودارت ، ترجمه احمد توکلی ، در " فرهنگ ایران زمین " ،
جلد هشتم (تهران ۱۳۳۹ ش) ، ص ۱۶۱ - ۲۲۰ .

اسمیت - یان (۱۶۲۸ - ۳۰ م)

سفرنامه یان اسمیت (اولین سفیر هلند در ایران) ، ترجمه و نگارش
و یلم فلور ، به کوشش داریوش مجلسی - حسین ابوترابیان ، در " اولین
سفرای ایران و هلند " ، انتشارات طه‌پوری ، تهران ۱۳۵۶ ، ص ۵۹ - ۱۱۳ .

المانی - هنری رنه ، رک : دالمانی

اوبن - اوژن ۱۸۶۳ م - ؟ (۱۹۰۶ م .)

ایران امروز ، ترجمه علی اصغر سعیدی ، کتابفروشی زوار ، تهران
۱۳۶۲ ش .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

اوبن - ژان

گزارش سفیر کشور پرتغال در دربار شاه سلطان حسین صفوی (۹۷ -
۱۶۹۶ م) ، ترجمه پروین حکمت ، انتشارات دانشگاه تهران ، تهران ۱۳۵۷ ش .

اورسل - ارنست ۱۸۵۸ م . - ؟ (۱۸۸۲ م .)

سفرنامه اورسل ، ترجمه علی اصغر سعیدی ، انتشارات زوار ، تهران
۱۳۵۳ ش .

باربارو - جوزپه

سفرنامه جوزافا باربارو، در "سفرنامه‌های ونیزیان در ایران"،
ترجمه منوچهرامیری، انتشارات خوارزمی، تهران ۱۳۴۹ ش، ص ۱۳-۱۱۱.

بازرگان ونیزی (؟) (۲۶-۹۱۶ ق.م)

سفرنامه بازرگان ونیزی، در "سفرنامه‌های ونیزیان در ایران"،
ترجمه منوچهرامیری، انتشارات خوارزمی، تهران ۱۳۴۹ ش، ص ۳۴۹-۴۲۷.

بازن (۶۰-۱۱۵۴ ق.م)

نامه‌های طبیب نادرشاه، ترجمه علی‌اصغرحریری، به‌اهتمام حبیب
یغمائی، انتشارات انجمن آثار ملی، تهران ۱۳۴۵ ش.

براون - ادوارد (۱۸۶۲-۱۹۲۶ م.م) (۶-۱۳۰۵ ق.م)

یک‌سال در میان ایرانیان، ترجمه ذبیح‌الله منصوری، دو جلد،
کانون معرفت، چاپ دوم، تهران ۱۳۲۴ ش.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

بن‌تان - آگوست (۱۸۰۷ م.م)

سفرنامه بن‌تان، ترجمه منصوره نظام مافی (اتحادیه)، بی‌نا.
تهران ۱۳۵۴ ش.

بهلر (نیمه دوم سده ۱۳ ق.م)

سفرنامه بهلر (جغرافیای رشت و مازندران)، به‌کوشش اکبرخداپرست،
انتشارات توس، تهران ۱۳۵۶ ش.

سفرنامه و جغرافیای گیلان و مازندران، به‌کوشش م. پ. جکتاجی،

انتشارات گیل، لاهیجان ۱۳۵۷ ش.

پاتینجر - هنری (۱۸۱۰ م) .

سفرنامه پاتینجر ، ترجمه شاهپورگودرزی ، کتابفروشی دهخدا
تهران ۱۳۴۸ ش .

• برروی جلد " سفرنامه پاتینجر " ، در صفحه عنوان " مسافرت سند
و بلوچستان " . در صفحه مشخصات کتاب " سفرنامه بلوچستان و قسمتی از
ایران " .

پرنو - موریس (۱۹۲۵ م) .

در زیر آسمان ایران ، ترجمه کاظم عمادی ، انتشارات علمی ،
تهران ۱۳۲۴ ش .

پولاک - یاکوب ادوارد ۱۸۱۸ - ۱۸۹۱ م (۸۲ - ۱۲۷۲ ق) .

سفرنامه پولاک (ایران و ایرانیان) ، ترجمه کیکاووس جهانداری ،
انتشارات خوارزمی ، تهران ۱۳۶۱ ش .

پولو - مارگو ، رک : مارگوپولو

تاورنیه - ژان باتیست (۱۶۵۵ - ۱۶۸۹ م) (۱۶۳۲ - ۱۶۶۴ م)

کتاب تاورنیه ، ترجمه ابوتراب نوری (نظم الدوله) ، به اهتمام
علی قلی خان سردار اسعد بختیاری ، مطبعه برادران باقراف ، تهران ۱۳۳۱ ق .
تجدید چاپ :

سفرنامه تاورنیه ، با تجدید نظر و تصحیح حمید شیروانی ، کتابفروشی
سنائی (تهران) - کتابفروشی تأئید (اصفهان) ، بدون تاریخ (تاریخ مقدمه
۱۳۳۶ ش) .

ترهزل - آلفوس (۱۸۵۳ م) .

یادداشت های ژنرال ترهزل ، ترجمه عباس اقبال ، انتشارات خورشید ،

تهران ، بی تا . تجدید چاپ : انتشارات یساولی ، تهران ۱۳۶۱ ش .

تلگرافچی فرنگی (؟) (۱۸۷۹ م .)

سفرنامه تلگرافچی فرنگی ، مترجم ؟ ، به کوشش ایرج افشار ، در
" فرهنگ ایران زمین " ، جلد نوزدهم (تهران ۱۳۵۲ ش) ص ۲۶۰ - ۱۸۳ .

جکسن - ابراهم و . ویلیامز ۱۸۶۲ - ۱۹۳۷ م . (۱۹۰۳ م .)

سفرنامه جکسن (ایران در گذشته و حال) ، ترجمه منوچهر امیری -
فریدون بدره‌ای ، انتشارات خوارزمی ، تهران ۱۳۵۲ ش . تجدید چاپ :
همان ناشر ، تهران ۱۳۵۷ ش .

جونز - سرهارفورد ۱۷۶۴ - ۱۸۴۷ م . (۱۷۹۱ م .)

آخرین روزهای لطفعلی خان زند ، ترجمه هما ناطق - جان گرنی ،
انتشارات امیرکبیر ، تهران ۱۳۵۳ ش .

چریگف (۱۸۵۰ م .)

سیاحت نامه مسیو چریگف ، ترجمه آباکار مسیحی ، به کوشش علی اصغر
عمران ، شرکت سهامی کتابهای جیبی ، تهران ۱۳۵۸ ش .

دالساندری - وینچنتو (۹ - ۹۷۸ ق .)

سفرنامه وینچنتو دالساندری ، ترجمه منوچهر امیری ، در " سفرنامه‌های
ونیزیان در ایران " ، انتشارات خوارزمی ، تهران ۱۳۴۹ ش ، ص ۴۳۱ - ۴۵۱ .

دالمانی - هانری رنه (۱۹۰۷ م .)

سفرنامه از خراسان تا بختیاری ، ترجمه و نگارش علی محمد فروشی
(مترجم همایون) ، کتابفروشی ابن سینا ، تهران ۱۳۳۵ ش .

دروویل - گاسپار (۱۳ - ۱۸۱۲ م .)

سفرنامه دروویل ، ترجمه جواد محیی ، انتشارات گوتنبرگ ،
تهران ۱۳۲۷ ش ، چاپ دیگر ، همان ناشر ، تهران ۱۳۴۸ ش .

دربابل - ژرژ تکناندر فن (۱۶۰۲ م .)

ایترپرسیکوم (گزارش سفارتی به دربار شاه عباس اول) ، ترجمه
محمود تفضلی ، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران ، تهران ۱۳۵۱ ش .

دلند - آندره دلیه (۱۶۶۴ م .)

زیبائی های ایران ، ترجمه محسن صبا ، انتشارات انجمن دوستداران
کتاب ، تهران ۱۳۵۵ ش .

دنسترویل - گ (۱۸ - ۱۹۱۷ م .)

امپریالیزم انگلیس در ایران و قفقاز (خاطرات ژنرال ماژوردنسترویل) ،
ترجمه میرزا حسین خان انصاری ، انتشارات روزنامه کوشش ، تهران ۱۳۰۹ ش .
تجدید چاپ : با مقدمه حسین ابوترابیان ، انتشارات منوچهری ، تهران ۱۳۵۷ ش .

دوبد - بارون سی . آ (۱۸۴۵ م .)

سیاحت بارون دوبد در خاک بختیاری (فصل های ۱۴ - ۱۹ سفرنامه
دوبد) ، ترجمه سلطان محمد نائینی ، در " تاریخ بختیاری " ، به اهتمام علی
قلی خان سردار اسعد بختیاری ، چاپ سنگی ۱۳۳۳ ق . تجدید چاپ ، به کوشش
جواد صفی نژاد ، انتشارات یساولی ، تهران ۱۳۶۱ ش ، ص ۶۵۵ - ۷۱۸ .

سفرنامه لرستان (فصل های ۲۹ - ۲۸ سفرنامه دوبد) ترجمه

لیلی بختیار - سکندر امان اللهی بهاروند ، در " دو سفرنامه درباره لرستان "
انتشارات بابک ، تهران ۱۳۶۲ ش . ص ۱۳۹ - ۱۸۸ .

دوراند - ای. ر. (۱۸۹۹ م.)

سفرنامه دوراند، ترجمه علی محمد ساکی، کتابفروشی محمدی،
خرم آباد، ۱۳۴۶ ش.

دوسرسی - گنت لوران (۱۸۳۹ - ۴۰ م.)

ایران در ۱۸۳۹ - ۱۸۴۰، ترجمه احسان اشراقی، مرکز نشر
دانشگاهی، تهران ۱۳۶۲ ش.

دوگوتزبوئه - موریس (۱۸۱۷ م.)

مسافرت به ایران، ترجمه محمود هدایت، انتشارات امیرکبیر،
تهران ۱۳۴۸ ش.

دوگوبینو - گنت ژوزف آرتور (۱۸۱۶ - ۱۸۸۲ م.) (۸ - ۱۸۵۵ م.)

سه سال در ایران، ترجمه ذبیح الله منصوری، انتشارت فرخی،
تهران، بی تا.

نامه های گنت دوگوبینو، ترجمه رحمت الله مقدم مراغه ای، انتشارات
ابن سینا، تهران ۱۳۵۳ ش.

دومرگان - ژاک (۱۸۵۷ - ۱۹۲۴ م.)

سفرنامه دومرگان (۱۸۹۷ م.)، ترجمه جهانگیر قائم مقامی،
انتشارات طهوری، تهران ۱۳۴۵ ش.

هیأت علمی فرانسه در ایران (مطالعات جغرافیائی) (۱۸۸۹ م.)،
ترجمه کاظم ودیعی، دو جلد، انتشارات چهر، تبریز، جلد اول ۱۳۳۸ ش.
جلد دوم ۱۳۳۹ ش.

دوهوسه - امیل (۳۸ - ۱۲۳۶ ق .)

سفری به ایران ، از مجموعه 'منوچهر فرمانفرمایان ، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران ، تهران ، بی تا .

دیولا فوآ - ژان (۶ - ۱۸۸۴ م .)

سفرنامه 'مادام دیولا فوآ ، ترجمه علی محمد فره‌وشی (مترجم همایون) ، کتاب‌فروشی خیام ، تهران ۱۳۳۲ ش . تجدید چاپ : همان ناشر ، تهران ۱۳۶۱ ش .
خاطرات گاوش‌های باستان‌شناسی شوش ، ترجمه 'ایرج فره‌وشی ، انتشارات دانشگاه تهران ، تهران ۱۳۵۵ ش .

رابینو - ه . لوئی ۱۸۷۷ - ۱۹۵۰ م . (۸۹ - ۱۲۸۸ ش .)

سفرنامه 'مازندران و استرآباد ، ترجمه 'غلامعلی وحید مازندرانی ، با همکاری مسعود رجب‌نیا ، بنگاه ترجمه و نشر کتاب ، تهران ۱۳۳۶ ش .
چاپ دو م : همان ناشر ، تهران ۱۳۴۳ ش .
یادداشت‌های رابینو از مشروطه گیلان (۱۹۰۶ م .) به انضمام وقایع مشهد ، به کوشش محمد روشن ، کتاب‌فروشی طاعتی ، رشت ۱۳۵۲ ش .
ورزش‌های باستانی در گیلان (مشاهدات) ، ترجمه 'عبدالحسین ملک‌زاده ، رشت (بی تا) .

راکه ویلتس - ایگور

سفیران پاپ به دربار خاندان مغول (سده ۱۳ ق .) ، ترجمه 'مسعود رجب‌نیا ، انتشارات خوارزمی ، تهران ۱۳۵۳ ش .

راولینسون - سرهنری ۱۸۱۰ - ۱۸۹۵ م . (۱۸۳۶ م .)

سفرنامه 'هنری راولینسون به لرستان ، خوزستان ، بختیاری ، ترجمه 'سکندر امان‌اللهی بهاروند ، انتشارات آداه کل فرهنگ و هنر لرستان ، خرم‌آباد ، ۱۳۵۶ ش .

سفرنامه راولینسون ، ترجمه سکندر امان‌اللهی بهاروند ، انتشارات آگاه ، تهران ۱۳۶۲ ش .

ریچاردز - فرد ۱۸۷۸ - ۱۹۳۲ م . (۱۹۳۵)
سفرنامه فرد ریچاردز ، ترجمه مهین دخت صبا ، نگاه ترجمه و نشر کتاب ، تهران ، ۱۳۴۳ ش .

زنو - گاترینو (نیمه دوم سده نهم ق .)
سفرنامه گاترینو زنو ، ترجمه منوچهر امیری ، در " سفرنامه‌های ونیزیان در ایران " ، انتشارات خوارزمی ، تهران ۱۳۴۹ ش . ، ص ۲۰۳ - ۲۶۵ .

ژاک امریکایی (؟)
سیاحت‌نامه دکتر ژاک امریکایی ، ترجمه عبدالحسین آیتی یزدی ، سه جلد ، کتابفروشی مرکزی ، تهران ۱۳۰۶ ش .

ژوبر - پیرآمده ۱۷۷۹ - ۱۸۴۷ م . (۱۸۰۵ م .)
مسافرت به ارمنستان و ایران ، ترجمه محمود هدایت ، شرکت چاپخانه تابان ، تهران ۱۳۲۲ ش .
مسافرت در ارمنستان و ایران ، ترجمه علی‌قلی اعتماد مقدم ، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران ، تهران ۱۳۴۷ ش .
مسافرت به ارمنستان و ایران ، ترجمه محمود مصاحب ، کتابفروشی چهر باهمکاری مؤسسه انتشارات فرانکلین ، تبریز ۱۳۴۷ ش .

سانسون (۱۶۸۳ م .)
سفرنامه سانسون ، ترجمه تقی تفضلی ، انتشارات ابن‌سینا ، تهران ۱۳۴۶ ش .

سایکس - ژنرال سرپرسی ۱۸۶۷ - ۱۹۴۵ م. (۱۸۹۳ - ۱۹۵۱ م.)
 هشت سال در ایران ، ترجمه حسین سعادت نوری ، دو جلد ، انتشارات
 روزنامه عرفان (اصفهان) ، جلد اول ، اصفهان ۱۳۱۵ ش. ، جلد دوم ،
 تهران ۱۳۱۶ ش. چاپ دوم :
 سفرنامه سرپرسی سایکس یا ده هزار میل در ایران ، ترجمه حسین
 سعادت نوری ، انتشارات ابن سینا ، تهران ۱۳۳۶ ش.

سرنا - کارلا (۱۸۷۷ م.)
 آدم ها و آئین ها در ایران ، ترجمه علی اصغر سعیدی ، کتابفروشی
 زوار ، تهران ۱۳۶۲ ش.

سولتیگف - الکسیس (۵۵ - ۱۲۵۳ ق.)
 مسافرت به ایران ، ترجمه محسن صبا ، بنگاه ترجمه و نشر کتاب ،
 تهران ۱۳۳۶ ش.

سیمونیچ - ای. او. (۳۸ - ۱۸۳۲ م.)
 خاطرات وزیر مختار ، ترجمه یحیی آرین پور ، انتشارات پیام با
 همکاری مؤسسه انتشارات فرانکلین ، تهران ۱۳۵۳ ش.

شاردن - ژان ۱۶۲۳ - ۱۷۱۳ م. (۷۷ - ۱۶۶۴ م.)
 سفرنامه شاردن (قسمت شهر اصفهان) ، ترجمه حسین عریضی ،
 ضمیمه سالنامه دبیرستان ادب اصفهان ، اصفهان ۱۳۳۵ ش. تجدید چاپ :
 انتشارات نگاه ، تهران ۱۳۶۲ ش.
 سیاحت نامه شاردن ، ترجمه و حواشی و تعلیقات از محمد عباسی ،
 ده جلد ، انتشارات امیرکبیر ، جلد اول - دوم ، تهران ۱۳۳۵ ش. جلد سوم -
 چهارم ، تهران ۱۳۳۶ ش. جلد پنجم - ششم ، تهران ۱۳۳۸ ش. ، جلد
 هفتم - دهم ، تهران ۱۳۴۵ ش.

شرلی - مرآتوان و رابرت (۳۶ - ۱۰۰۸ ق .)

سفرنامه برادران شرلی ، ترجمه آوانس ، به اهتمام علی قلی خان سردار اسعد بختیاری ، مطبعه برادران باقراف ، تهران ۱۳۳۵ ق . تجدید چاپ : بامقدمه محبت آئین ، انتشارات منوچهری ، تهران ۱۳۵۷ ش .

شوستر - مورگان

اختناق ایران ، ترجمه ابوالحسن موسوی شوستری ، انتشارات صفی‌علیشاه (بی تا) .

شیل - ماری (۵۳ - ۱۸۴۹ م .)

خاطرات لیدی شیل ، ترجمه حسین ابوترابیان ، نشر نو ، تهران ۱۳۶۲ ش .

شیندلر - ا . هوتوم (۱۲۹۳ ق .)

سفرنامه خراسان ، در کتاب " سه سفرنامه " به کوشش قدرالله روشنی زعفرانلو ، انتشارات دانشگاه تهران ، تهران ۱۳۴۷ ش . ص ۲۱۱ - ۱۴۵ .
تجدید چاپ : انتشارات توس ، تهران ۱۳۵۶ ش .

فرانکلین - ویلیام (۸۷ - ۱۷۸۶ م .)

مشاهدات سفراز بنگال به ایران ، ترجمه محسن جاویدان ، بنیاد فرهنگ و هنر ایران ، تهران ۱۳۵۸ ش .

فلاندن - اوژن (۸ - ۱۲۵۶ ق .)

سفرنامه اوژن فلاندن به ایران ، ترجمه حسین نورصادقی ، چاپ سوم ، انتشارات اشراقی ، تهران ۱۳۵۶ ش .

فوریه (۹ - ۱۳۰۶ ق. ۰)

سه سال در دربار ایران، ترجمه عباس اقبال، انتشارات کتابخانه
علی اکبر علمی و شرکاء، تهران ۱۳۲۶ ش.

فیثاغورس (تخیلی)

بیاحت نامه فیثاغورس در ایران، ترجمه یوسف اعتصامی
(اعتصام الملک)، انتشارات کمیسیون معارف، تهران ۱۳۱۴ ش.

کاتف - فدت آفاناس یوسیچ (۱۶۲۴ م. ۰)

سفرنامه کاتف، ترجمه محمد صادق همایون فرد، انتشارات کتابخانه
ملی ایران، تهران ۱۳۵۶ ش.

گارری - جیووانی جملی (۱۶۹۴ م. ۰)

سفرنامه گارری، ترجمه عباس نخجوانی - عبدالعلی کارنگ،
انتشارات اداره کل فرهنگ و هنر آذربایجان شرقی با همکاری مؤسسه فرانکلین،
تهربیز ۱۳۴۸ ش.

کاساکوفسکی - و. ا. (۱۸۹۶ - ۹۸ م. ۰)

خاطرات گلنل کاساکوفسکی، ترجمه عباسعلی جلی، کتابهای سیمرف
(انتشارات امیرکبیر)، تهران ۱۳۴۴ ش.

گوزن - جرج ناتانیل ۱۸۵۶ - ۱۹۲۵ م. (۱۸۸۹ م. ۰)

ایران و قضیه ایران، ترجمه غ. وحید مازندرانی، دو جلد،
بنگاه ترجمه و نشر کتاب، جلد اول، تهران ۱۳۴۹ ش. جلد دوم، تهران
۱۳۵۵ ش. چاپ دوم: دو جلد، مرکز انتشارات علمی و فرهنگی، تهران
۱۳۶۲ ش.

ایران و مسأله ایران، ترجمه علی جواهرکلام، دو جلد، چاپ سوم، انتشارات ابن سینا، تهران ۱۳۴۷ ش.

گروسینسکی - فادر تادیویزودا (۱۱۳۵ ق. / ۰ م ۱۷۲۲) - عبرت نامه، ترجمه عبدالرزاق دنبلی، مقدمه نخجوانی، مستدرک رحیملو، انتشارات دانشکده ادبیات و علوم انسانی، تبریز ۱۳۶۳.

گلاویخو - ۱۴۱۴ م. (۱۴۰۶ م. / ۸۰۹ ق.) - سفرنامه گلاویخو، ترجمه مسعود رجب نیا، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران ۱۳۳۷ ش. چاپ دوم همان ناشر، طهران ۱۳۴۴ ش.

کمپفر - انگلبرت (۸۵۰ - ۱۶۸۳ م.) - در دربار شاهنشاه ایران، ترجمه کیکاووس جهاننداری، انتشارات انجمن آثار ملی، تهران ۱۳۵۰ ش. چاپ دوم: سفرنامه کمپفر، همان مترجم، انتشارات خوارزمی، تهران ۱۳۶۰ ش.

گنتارینی - آمبروسیو (۱۴۷۳ م.) - سفرنامه آمبروسیو گنتارینی، ترجمه قدرت الله روشنی، انتشارات امیرکبیر، تهران ۱۳۴۶ ش.

سفرنامه آمبروسیو گنتارینی، ترجمه منوچهر امیری، در "سفرنامه های ونیزیان در ایران"، انتشارات خوارزمی، تهران ۱۳۳۹ ش. ص ۱۱۳ - ۲۰۲.

گوپر - مریان، سی (۱۹۲۴ م.) - سفری به سرزمین دلاوران، ترجمه امیرحسین ظفرایلیخان بختیاری، انتشارات امیرکبیر، تهران (بی تا).

علف، در گذار کوچ ایل بختیاری، ترجمه مظفر بختیار

گاتوخی گوس - ابراهام (۱۱۴۸ ق / ۱۷۳۶ م .)

جریان تاجگذاری نادر در دشت مغان، ترجمه عبدالحسین سینتا
انتشارات وحید، تهران،

گاردان - گنت آلفرد (۱۲۲۴ - ۱۲۲۲ ق .)

مأوریت ژنرال گاردان در ایران، ترجمه عباس اقبال آشتیانی،
تهران ۱۳۱۰ ش. چاپ دوم: به کوشش همایون شهیدی، انتشارات گزارش،
تهران ۱۳۶۲ ش.

گریبایدوف - الکساندر (۲۸ - ۱۸۱۸ م .)

نامه های الکساندر گریبایدوف درباره ایران، ترجمه (و تلخیص)
رضا فرزانه، انتشارات ثقفی، اصفهان ۱۳۵۶ ش.

ووبینو، رک: دو گوپینو

گیلانتر - پطرس دی سرکیس (۲۳ - ۱۷۲۲)

سقوط اصفهان (گزارش های پطرس گیلانتر درباره حمله افغانان
و محاصره اصفهان)، ترجمه دکتر کارو میناسیان از اصل ارمنی به انگلیسی،
باحواشی لارنس لاکهارت، ترجمه به فارسی محمد مهریار، انتشارات دانشکده
ادبیات اصفهان - کتابفروشی شهریار، اصفهان ۱۳۴۴ ش.
• مؤلف به اعتبار تابعیت خارجی دانسته شده است.

لوات - سی، بدسفورد (۹۹ - ۱۲۹۸ ق .)

سفرنامه از تهران به استرآباد، مترجم؟، در کتاب " استرآباد نامه "،
به کوشش مسیح ذبیحی، انتشارات فرهنگ ایران زمین - مؤسسه انتشارات

امیرکبیر، چاپ دوم، تهران ۱۳۵۶ ش. ص ۲۱۷ - ۲۶۳.

لوتی - پیر ۱۸۵۰ - ۱۹۲۳ (۰ م ۹۰۰)

به سوی اصفهان، ترجمه بدرالدین کتابی چاپ دوم، چاپخانه
نقش جهان، اصفهان (بدون تاریخ).

لیارد - سرهنری (۴۱ - ۱۸۴۰ م ۰)

خلاصه سفر لیارد به بختیاری، ترجمه یوسف مسیحی چهارمحالی،
در "تاریخ بختیاری"، به اهتمام علی قلی خان سردار اسعد بختیاری، چاپ
سنگی ۱۳۳۳ ق. ۰، ص ۲۹۹ - ۳۷۶.

مارکوپولو (۱۲۹۸ م ۰)

سفرنامه مارکوپولو، ترجمه حبیب الله صحیحی، بنگاه ترجمه و
نشر کتاب، تهران ۱۳۵۰ ش.

مگنزی - چارلز فرانسیس (۱۸۵۸ م ۰)

سفرنامه شمال، ترجمه منصوره اتحادیه (نظام مافی)، نشر
گستره، تهران ۱۳۵۹ ش.

موزر - هنری (۱۸۸۳ م ۰)

سفرنامه ترکستان و ایران (گذری در آسیای مرکزی)، ترجمه
علی مترجم، به کوشش محمد گلبن، انتشارات سحر، تهران ۱۳۵۶ ش.

میلسپو - آرتور چستر ۱۸۸۳ - ۱۹۵۵ م. (۶-۱۳۰۱ و ۲۳-۱۳۲۱ ش.)
ماموریت امریکائی‌ها در ایران، ترجمه ابوترابیان، انتشارات پیام،

تهران ۱۳۵۶ ش.

نوردن - هرمان (۱۳۰۶ ش. ۲)

زیرآسمان ایران ، ترجمه سیمین سمیعی ، انتشارات دانشگاه تهران ،
تهران ۱۳۵۶ ش.

نیبور - گارستن ۱۷۳۳ - ۱۸۰۳ م (۱۷۶۴ م)

سفرنامه نیبور ، ترجمه پرویز رجیبی ، انتشارات توکا ، تهران ۱۳۵۴ ش.

نیکیتین - بازیل (۱۹ - ۱۹۰۹ م)

ایرانی که من شناختم ، ترجمه علی محمد فره‌وشی (مترجم همایون)
کانون معرفت ، تهران ، بدون تاریخ (تاریخ مقدمه ۱۳۲۹) ، چاپ دوم :
خاطرات و سفرنامه مسیوب . نیکیتین ، همان ناشر ، تهران
۱۳۵۶ ش.

واله - پیترودلا (۱۵۸۶ - ۱۶۵۲ م) (۱۹ - ۱۶۱۷ م)

سفرنامه پیترودلاواله (قسمت مربوط به ایران) ، ترجمه و شرح و
حواشی از شعاع‌الدین شفا ، نگاه ترجمه و نشر کتاب ، تهران ۱۳۴۸ ش.

وامبری - آرمینیوس (۱۸۶۳ م)

سیاحت درویشی دروغین در خانان آسیای میانه ، ترجمه فتح‌علی
خواجه‌نوریان ، نگاه ترجمه و نشر کتاب ، تهران ۱۳۳۷ ش. چاپ دوم ،
همان ناشر ، تهران ۱۳۴۳ ش.

وولفسن - مادام ا. س. (۱۹۰۹ م / ۱۲۸۷ ق)

ایرانیان در گذشته و حال ، ترجمه میرزا حسین خان انصاری ،
انتشارات موه‌سه خاور ، تهران ۱۳۰۹ ش.

ویلسون - آرنولد ۱۸۸۴ - ۱۹۴۱ م (۱۴ - ۱۹۰۷ م) :
 سفرنامه ویلسن ، ترجمه حسین سعادت نوری ، انتشارات وحید ،
 تهران ۱۳۴۷ ش .

هاردینگ - آرتور (۱۸۵۹ - ۱۹۳۳ م) (۵ - ۱۹۰۱ م)
 خاطرات سیاسی سرآرتور هاردینگ (وزیر مختار بریتانیا در دربار
 ایران) ، ترجمه جواد شیخ الاسلامی ، مرکز نشر دانشگاهی ، تهران ۱۳۶۳ ش .

هدن - سون ۱۸۶۵ - ۱۹۵۲ م (۱۹۰۵ م)
 گویرهای ایران (از راه زمین به هندوستان) ، ترجمه پرویز رجبی ،
 انتشارات توکا ، تهران ۱۳۵۵ ش .

هردوان - ژاک (۵ - ۱۳۰۳ ش)
 در آفتاب ایران ، ترجمه مصطفی مهدب ، تهران ۱۳۲۴ ش .

هنت (۱۲۷۳ ق)
 جنگ انگلیس و ایران ، ترجمه حسین سعادت نوری ، باحواشی
 عباس اقبال ، ضمیمه مجله یادگار ، تهران ۱۳۲۷ ش .

هولتسر - ارنست (حدود ۱۸۸۳ - ۱۸۶۳ م)
 ایران در یک صد و سیزده سال پیش ، تهیه و ترجمه محمد عاصمی ،
 بخش نخست - اصفهان ، انتشارات وزارت فرهنگ و هنر - مرکز مردم شناسی
 ایران ، تهران ۱۳۵۵ ش .

منابع سودمند به زبان فارسی

برای شناخت ایرانگردان و سفرنامه‌های خارجی درباره ایران

ابوالحمد - عبدالحمید ، پاکدامن - ناصر

کتابشناسی تمدن ایرانی در زبان فرانسه ، انتشارات دانشگاه تهران ،

۵۲ - ۱۳۵۱ ش ، ج ۱ ، ص ۹ - ۱۷۲ .

افشار - ایرج

راهنمای تحقیقات ایرانی ، نشریه مرکز بررسی و معرفی فرهنگ

ایران ، تهران ، ۱۳۴۹ ش .

اولسن - اوریان

تاریخ اکتشافات جغرافیائی (از آغاز تا دوره معاصر) ترجمه

رضا مشایخی ، چاپ تهران مصور (بی تا .) ، ص ۷۶ - ۱۷۳ و ۹۶ - ۱۸۹ .

بابازاده - شهلا

فهرست توصیفی سفرنامه‌های آلمانی (موجود در کتابخانه ملی ایران) ،

انتشارات کتابخانه ملی ایران ، تهران ۱۳۵۷ ش .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

بهرامی (دماوندی) - اکرم

تبریز از دیدگاه سیاحان خارجی در قرن هفدهم ، انتشارات وحید ،

تهران ۱۳۵۶ ش .

پوراحمد - محمدتقی ، جگتاجی - احمد

فهرست توصیفی سفرنامه‌های فرانسوی (موجود در کتابخانه ملی

ایران) ، انتشارات کتابخانه ملی ایران ، تهران ۱۳۵۵ ش .

فهرست توصیفی سفرنامه‌های انگلیسی (موجود در کتابخانه ملی

ایران) ، انتشارات کتابخانه ملی ایران ، تهران ۱۳۵۵ ش .

رایت - دنیس

انگلیسی‌ها در میان ایرانیان، ترجمه لطفعلی خنجی، انتشارات
امیرکبیر، تهران ۱۳۵۹ ش.

رفعتی - همایون

فهرست موضوعی سفرنامه‌های مربوط به ایران، انتشارات دانشگاه
بوعلی‌سینا، همدان ۱۳۵۷ ش.

سلطانی‌فر - صدیقه

کتابشناسی جغرافیا، انتشارات مرکز اسناد و مدارک علمی، تهران
۱۳۶۴ ش.

شوستر والسر - سیبلا

ایران صنوی از دیدگاه سفرنامه‌های اروپائیان، ترجمه غلامرضا
ورهرام، انتشارات امیرکبیر، تهران ۱۳۶۴ ش.

شیبانی - ژان

سفر اروپائیان به ایران، ترجمه ضیاءالدین دهشیری، انتشارات
بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران ۱۳۵۳ ش.

صبا - محسن

کتابهای فرانسه درباره ایران، انتشارات دانشگاه تهران، تهران
۱۳۴۵ ش، ص ۹۶ - ۱۵۵.

طاهری - ابوالقاسم

ایران از نظر بیگانگان (پاره‌ای از نوشته‌ها و مشاهدات سیاحانی
که در قرون گذشته از ایران دیدن کرده‌اند)، لندن ۱۳۴۴ ش.

جغرافیای تاریخی خراسان از نظر جهانگردان، تهران ۱۳۴۸ ش.
سیر فرهنگ ایران در بریتانیا (تاریخ دو بیست ساله مطالعات ایرانی)
انتشارات انجمن آثار ملی، تهران ۱۳۵۲ ش.

کاظمی - اصغر

فهرست کتابهای آلمانی درباره ایران، انتشارات دانشگاه تهران،
تهران ۱۳۴۹ ش، ص ۸۴ - ۶۷.

گابریل - آلفونس

تحقیقات جغرافیائی راجع به ایران، ترجمه فتحعلی خواجه نوری،
انتشارات ابن سینا، تهران ۱۳۴۸ ش.

محمود - محمود

تاریخ روابط سیاسی ایران و انگلیس (در قرن نوزدهم میلادی)
انتشارات اقبال، تهران ۱۳۵۳ ش.

نوربخش - مسعود

مسافران تاریخ (مروری بر تاریخچه سفر و سیاحتگری در ایران)،
تهران ۱۳۶۴ ش.

همایون - غلامعلی

اسناد مصور اروپائیان از ایران (از اوایل قرون وسطی تا اواخر قرن
هجدهم)، انتشارات دانشگاه تهران، تهران ۱۳۴۸ ش.

همایون فرد - محمد صادق

فهرست توصیفی سفرنامه‌ها و کتابهای تاریخی روسی (موجود در
کتابخانه ملی ایران)، انتشارات کتابخانه ملی ایران، تهران ۱۳۶۲ ش.